

Väylävirasto
PL 33
00521 HELSINKI

27.6.2024

Lausuntopyynnön diaarinumero: VÄYLÄ/4030/07.02.03/2024

LAUSUNTO

Maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittäminen

Tausta

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa. Siten ohjeella pyritään varmistamaan yhteneväinen palvelutaso eli saavutettavuus ja turvallinen liikenne koko maassa.

Ohjeessa esitettyjen kriteerien perusteella valtakunnallisesti nopeusrajoitus laskisi 100 km/h:sta 80 km/h:aan noin 1800 kilometrillä. Tämä on 4,5 % siitä ti verkosta, joka ei ole yleisrajoituksen piirissä. Muutos kohdistuu teihin, joilla onnettomuusriski on kohonnut. Näitä teitä ovat vähäliikenteiset maantiet ja vilkasliikenteiset tiejaksot, joilla kohtaamisonnettomuusriski on kohonnut.

Kuopion alueen kauppamari kiittää mahdollisuudesta lausua maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista.

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaanne (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?

Kuopion alueen kauppamari korostaa infran merkitystä rohkeasti kasvavan ja vientivetoisen Pohjois-Savon kilpailukyvyllä. Kuopion alueen kauppamari selvitti, että Pohjois-Savon elinkeinoelämän investointisuunnitelmat vuoteen 2035 mennessä ovat peräti 13,1 miljardia euroa. Investoinnit kohdistuvat metsä-, energia-, rakennus-, kaivos-, alkutuotanto- ja elintarvike-, koneteknologia-, ICT-, puolustus-, bio- ja vesi-, terveysteknologia- ja lääke-, matkailu- ja kauppa- sekä palvelutoimialoille. Pohjois-Savon monipuoliselle elinkeinorakenteelle maantieverkoston (pääväylistä vähäliikenteiseen tieverkkoon ja yksityisteihin saakka) kunnolla ja tehokkuudella on merkittävä vaikutus kilpailukykyyn.

Kauppamari painottaakin muuttuneen geopoliittisen ja -talustilanteen takia, kansallisesti sekä Euroopalle tärkeän, koko Suomea halkovien **pääväylien – valtatie 5 ja 9 merkitystä** – erityisesti kansantalouden, huoltovarmuuden, kokonaisturvallisuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden näkökulmasta.

Tehokas ja turvallinen liikennejärjestelmä on keskeinen Pohjois-Savon ja Suomen kilpailukytekijä. 2020-luvun muuttuneessa toimintaympäristössä Suomen tuotteiden ja palveluiden menestyminen globaaleilla markkinoilla on riippuvainen erityisesti tieverkon toimivuudesta. Sinällään vertailu Ruotsin nopeusrajoituksiin ja liikenneturvallisuuteen on tärkeää, mutta keskeistä on myös huomioida Ruotsin panostus liikenneverkon kehittämiseen kokonaisuudessa. Elinkeinoelämän järjestöjen loppuvuodesta 2022 julkaisema Väylävisio 2025 – 2050 antaa merkittävästi laajemman kuvan Ruotsin ja Suomen liikenneinfrastruktuurin eroavaisuuksista. Ruotsissa infran merkitys on tunnustettu ja tarkasteltaessa pelkästään maantieinfraa, Ruotsissa käytetään rahaa tiestöön Suomeen verrattuna kaksinkertaisesti tiekilometriä kohti! Ruotsissa on huomattava määrä yhtenäistä 2+2- tai 2+1-kaistaista tiestöä Suomeen nähden. 4-kaistaisia valtioneiteitä on Ruotsissa 2,5 % ja Suomessa 1,7 %.

Lausunnolla olevasta kartta-aineistosta tarkkaa kuvaa nopeusrajoitusten muutoksista eri maanteille on vaikea saada. Kartasta voidaan tunnistaa ainakin valtatie 5 osalta ainakin Varkaus-Leppävirta ja Siilinjärvi-Lapinlahti sekä valtatie 9 kohdistuvat nopeusrajoitusten muutosesitykset.

Valtatie 5:lla Leppävirta-Kuopio yhteysvälin infrapanostus (180 M€) on elintärkeä panostus saavutettavuuteen, tehokkuuteen, liikenneturvallisuuteen sekä sotilaalliseen liikkuvuuteen. Jos samanaikaisesti nopeusrajoituksia laskettaisiin useilla eri väylillä Pohjois-Savossa, se kokonaisuudessa heikentäisi niin kilpailukykyä, liikenneturvallisuutta kuin kokonaisturvallisuutta.

Liikenteen ruuhkautuessa riskinotto ja onnettomuudet myös lisääntyisivät. Väyläviraston esittämä laskennallinen matka-ajanlisäys ei voida pitää realistisena, se ei huomioi ruuhkautuneen, letkautuvan liikenteen tosiasiallisia vaikutuksia elinkeinoelämälle ja ihmisten liikkumiseen.

2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Liikenneturvallisuuden nollavisio, jonka mukaan kenenkään ei tarvitsisi kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä vuoteen 2050 mennessä on erittäin kannatettava ja kunnianhimoinen. Kuitenkaan pelkästään alentamalla nopeusrajoituksia, tavoitteeseen tuskin päästään.

Kuopion alueen kauppakamari näkee, että liikenneturvallisuutta tulee kehittää vähentämällä korjausvelkaa (2400 M€) ja parantamalla väylien kuntoa sekä kunnossapitoa. Pitkien yhteyksien maassa, saavutettavuudella, tehokkuudella ja ennakoitavuudella on erittäin tärkeä merkitys elinkeinoelämän kilpailukyvyille. Erityisesti valtatie 5:llä ja valtatie 9 korostuu sotilaallinen liikkuvuus, tarve parantaa väyliä puolustuksen ja turvallisuuden näkökulmasta. Kuopion alueen kauppakamari, että paras tapa kehittää turvallisuutta kokonaisvaltaisesti on panostaa väylien kehittämiseen sekä kunnossapitoon, ei laskemalla nopeusrajoituksia. Suomen tulee hyödyntää vielä paremmin EU-rahoitusta sekä Ruotsin tapaan kohdentamalla rahoitusta merkittävästi enemmän väyläverkon kilpailukyyn parantamiseen.

Muistiossa todetaan, että aiemmassa ohjeessa tiekohtaisen nopeusrajoituksen asettamisen peruskriteerit (liikennemäärä ja päällysteen leveys) eivät ole koskeneet teitä, joiden keskimääräinen vuorokausiliikenne on alle 2 500 ajon./vrk. Sen vuoksi niiden nopeusrajoituskäytännöt eivät ole valtakunnallisesti yhdenmukaisia. Nopeusrajoitusohjeistus esitetään nyt laajennettavaksi myös näille teille siten, että päällystelevydelteään alle 7,0 metrin vähäliikenteisillä teillä nopeusrajoitusta alennetaan. Alle 500 ajon./vrk teiden nopeusrajoitus jää kuitenkin edelleen alueellisesti ELY-keskusten harkittavaksi. Kuopion alueen kauppakamari esittää, että alueellisille ELY:lle jätetään harkittavaksi nopeusrajoitus teille, joilla vuorokausiliikenne on 2000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaan vuonna 2050 Suomen liikennejärjestelmä on toimiva, turvallinen ja kestävä. Esitetty nopeusrajoituksen alentaminen voisi osittain parantaa liikenneturvallisuutta ja kestävyttä. Kuitenkin merkittävämmät turvallisuuden, kestävyuden sekä erityisesti toimivuuden sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn parannukset saavutetaan panostamalla maanteiden kunnossapitoon ja investoimalla maantieverkon kehittämiseen. Tavoitteita voidaan edistää rakentamalla turvallisia ohitusmahdollisuuksia (4 kaistaisuus, 2+2 sekä 2+1 ohitusparit), parantamalla kevyen liikenteen turvallista liikkumista (rakentamalla erilliset kevyt liikenteen väylät, leventämällä piennaralueita) sekä panostamalla joukkoliikenteen saavutettavuuteen.

4. Muita huomioitasi, mitä?

Kuopion alueen kauppakamari kiittää Väylävirastoa hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä.

Kunnioitavasti

Kaija Savolainen
toimitusjohtaja
Kuopion alueen kauppakamari

Kuopion alueen kauppakamari Kuopion alueenkauppakamari on elinkeinoelämän tahtotilan määrittäjä ja muutosvoima, jotta menestymme paikallisesti sekä kansainvälisesti. Kauppakamarin 900 jäsentä Kuopion, Varkauden ja Ylä-Savon alueilta edustavat kattavasti Pohjois-Savon elinkeinoelämää.